

Излази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 5 ф., на по год
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 почића.

За све остале земље
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франка, на по
године 10 франка, на чет-
врт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

Преплата плаће се у пла-
ћеним писмима непосредно
администрацији „Гласа Цр-
ногорца“ на Цетиње, а може
се и картом упутницом на
пошту у Котор. Доносилци
плаће се уредништу. Руко-
писи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 6 почића. За веће а
на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „Г. ЦРНОГОРЦА“.

БЕЧ, 24 јуна. — „Френденблат“
изјављује, да мјере против увоза свиња
из Србије немају политичког каракте-
ра; није тај увоз сасвим искључен,
него су само предузете здравствене
мјере против уноса болесних свиња.

ФРАНЦЕНСБАД, 24 јуна. —
Књагиња Милена јуче отпутовала.

БЕЧ, 25 јуна. — Књагиња Ми-
лена стигла је синоћ из Франценсбада.

ЦАРИГРАД, 25 јуна. — Аген-
ција овлашћена да изјави, како је ла-
жна вијест да је Грчка предала про-
тест против црквених повластица
Бугарској; није то учинила ни Грчка
ни друга која сила. Исто је тако
ложна вијест, као да порта намјерава
послати силама потписницама Берлин-
скога уговора ноту о питању бугарском.

СРИЈЕДАЦ, 25 јуна. — У Пе-
рушици близу Пловдива било је пере-
да, на без значаја, између двије поли-
тичке странке, поводом размирице о
финанским стварима, али то нема никак-
ва посла са стријељањем Паничиним;
прије и после стријељања потпуно је
мир и ред у цијелој Бугарској. Већи-
на суди, да је Панић суетио што
је заслужио, и да је морао бити стри-
јељан, ради примјера.

ПЕТРОГРАД, 26 јуна. — Званич-
но се потврђује да ће бити добра
жетва, па се на јесен очекује знатан
извоз жита из Русије.

МАДРИД, 26 јуна. — Данас је
у комори прочитан декрет, којим се
сједишце одгађају. Министарски савет
одлучио, да пошле окружницу гувер-
норима обласним, у којој ће разложити
политику новог кабинета и препору-
чити властима да пазе на закон.

ГАСТАЈН, 26 јуна. — Војни за-
повједник угарски, генерал гроф Пе-
јачевић, умро синоћ.

ШАНГАЈ, 26 јуна. — „Рајтер“
јавља 23. ов. мј., како влада китајска
намјерава да учини зајам од 30 мили-
она, па да тијем новцем гради страте-

гијске гвоздене путове у Манџурији.

БЕЧ, 27 јуна. — Књагиња црно-
горска отпутовала у Петроград.

ЛОНДОН, 27 јуна. — Нереди у
Баостриту поновише се синоћ. Народ
напао на полицију, избио три полицај-
ца, бацао се камењем. Полицијска ко-
њница поврнула ред. Многи уапшени.

РИМ, 27 јуна. — Стефанијева
кореспонденција јавља из Цариграда, да
је Цевад-паша стављен за гувернера
на Криту на мјесто Шакир-паше.

ЦАРИГРАД, 27 јуна. — Агенци-
ја цариградска јавља, како се у ди-
пломатским круговима тврди, да је пор-
та предала у Лондону ноту, у којој
тражи да се утврди позитиван рок за
евакуацију Мисира, па и у напријед,
ако би дошао до нове окупације од
стране Инглешке, да то може важити
само онда, кад јој се напријед одреди
рок, докле има трајати.

ПАРИЗ, 27 јуна. — „Ажанс
Ава“ јавља из Атине, да су инглешке
окопице „Манла“ и „Пилос“ кре-
нуле у Криту.

БЕЧ, 28 јуна. — „Politische
Corresp.“ јављају из Сриједца, како
је румунска влада дознала, да се на
румунско-бугарској граници појављују
многи сумњиви људи, те је бугарска
влада наредила пограничној полицији
у подунавским градовима, да удвоји
нозор, те не даду сумњивцима да пре-
лазе из Румуније.

МАДРИД, 28 јуна. — Министар
унутрашњих дјела изјавио је у савјету,
да колера отима мах, особито у Гва-
лији, гдје је велика сиротиња.

БРИСЕЛ, 28 јуна. — Министар
финансије предложио је скупуштини
закон о повластици помоћи држави Кон-
гу. Да се одобри Конгу зајам од 25
милiona франка, од којих да се пет
милiona одмах исплати, а остало за
десет година. Иза десет година да је
Белгија власна присвојити Конго.

ЦАРИГРАД, 28 јуна. — Служ-
бено је испитано, да је српски коцусо
Лука Маринковић убијен из освете.

ћемо, да ли ће бити још примјера уз-
а „ресавати“ осим мога. Елем ја хтједох,
да истакнем, како је наш језик бога-
тији ријечима него што многи мисле, а
овамо се то криво схваћа. па још од
људи, који га чисте од „оклапина и
згура досадне мјешавине“ (Ј. Бошко-
вић).

— Јесу ли твоји кукурузи
ресали?

— Баш сад ресавају. Да се
овако у Лици говори, а можда и друг-
дје, о томе нема сумње, а ко умије да
испреда сам из овога питања и одго-
вора разлику између „ресати“ и „ре-
савати“, доћи ће до правог узрока,
с кога сам још метнуо, да маслине
„ресавају.“ Ја ни себи нијесам хтио
да вјерујем, већ сам тражио прије
него што сам сино да пишем ове ретке
своје земљаче по Земуну, па и они ми
рекоше, да ја право имам.

Није све народно благо у Вукову
ријечнику, а богме ће га доста отети
се и академијском „Рјечник“—у, па за
то будимо мало опрезнији, особито
према оним људима, којима је матерњи
језик највеће благо овога свијета.

Сад ће ми и госн. Вељко Радо-
јевић јамачно опростити моје тобожње
„прегрешеније“, јер што се њему у-
чинило да је гријех, како види, баш
вије. А уједно је дознао, да у нашем

Убице су: циганин Сиго Авонал и три
Мухамедовца. Сви су у тамници.

БЕРГЕН, 28 јуна. — Јучер
на подне допловио је амо њемачки
Цар са својом ескадром.

ИЗ НОВИНА.

Под насловом „Покољи у Старој
Србији“ има новосадски „Браник“ о-
вај чланак:

Од неког времена чују се тужни гла-
сови из колијевке некадашње српске др-
жаве. Биоградски листови пуни су тужни
уздиха из тих српских крајева, на које
као да је већ сам Бог заборавио. Ми смо
те вијести доносили у нашем листу; и ту
се види, да је стање заиста несносно, да
већ горе неможе бити. Навлађују Турци
на тужну рају; нападају Арнаути на срп-
ске куће, а власти стоје са скрпшеним
рукама, те или неће или немогу да зашти-
те своје поданике. Док се тако на једној
странци шири самовоља, дотле туђа пропа-
ганда и народна и вјерска као ноћне ти-
чурице облијећу те српске крајеве, да та-
мошњем народу убију народну свијест и
оданост према праједовској вјери.

Ти гласови одјекују по цијелој Јевро-
пи, али се на њих нико и неосврће. Циви-
лизована Јевропа мало мари што се у сре-
дини њеној збивају така насиља, која би
на срамоту служила и средњем вијеку.
Она је ладна, непомицна. У њој се више
брине за дивљаке у Африци, него за Хри-
шћане који живе под Туреком и који су
остварени без сваке заштите и који нијесу
сигурни ни са својом главом ни са својим
имамом.

Јевропска дипломатија, која је одмах
готова на посао, кад треба сметати источ-
ним народима или кад треба исток експло-
ативности у своју корист, неумије ни да се
макне, кад треба оне народе у заштиту
узети. И још онда та дипломатија тражи
да источни народи вјерују, како се с њи-
ма искрено мисли!

Но толика равнодушност и ако је
страшна, није никако нова. Јевропска ди-
пломатија била је увијек равнодушна пре-
ма судби истока. Кад су Турци упали у
Јевропу, Јевропа није хтјела да притекне
у помоћ источним народима. Источне др-
жаве редом су падале, а западна Јевропа
није се ни макла, није хтјела да види ко-
лика опасност пријети цијелој Јевропи од
Турака. Напошљетку је и горла Византија
дошла под јатаган турски, па и она није
нашла заштиту. Тада су се сложним ује-
дненим силама могли одбити Турци. По-

језику нема „глагоља“,*) а и да је
познато стара словенска ријеч „пре-
дјел“. То му је нека награда за труд.

Земун, 10 јунија 1890.

Мојо Медич,

проф. у кр. вел. реклци.

ЈЕДНА СТАРОМИСИРСКА ЛЕГЕНДА.

(Од Ал. Головацког.)

Стогодишњи Рамзес, сини Господар
од Лисира, бјеше при смрти. Не дави,
него и минути његова живота бјеху избро-
јени. У великанске његове прси бјеше се
оштрила, као нож, канџама запарала неми-
лојска смрт. Глас, пред којим некада
дрхтаху милиони народа, постајаше све
тиши и тиши. Сила његових челичних ми-
шица бјеше већ увехнула; а и памет га,
по којој пут, издаваше. Као посвечени кедар
лежане велики Фараон на којој од инди-
ског тигра. Ноге му бјеху покривене
триумфалним планштом етиопских краљева.
Рамзес издаде заповијед да дође пред
њим најзнаменитији лекар, какав се мо-
гао наћи у Карнакском светилишту, па му
поче овако бесједити:

— Познато ми је, да ти знаш неке
лекарнице које или могу уништити човјека,
као најжешћи отров, или га, напротив,

*) „Глагол“ „призвато“ на себе, као сваку
штамарску погрешку, а у најгоријем случају, не би
могли бити више но јарче сајми. „Предјеле“ и мн
бришемо, гдјегод их учинио; но досади се брисати
и поправљати, те бива да се и смислије на погдје-
који архаизам.

шљедњи цар византијски Костантин, пред
пад Цариграда тражио је помоћ од запад-
не Јевропе. Прво је послао једно изаслан-
ство папи Николи V. и изјавио је, да је
вољан да пристане на унију ако у папе
изради помоћ, да може Турке одбити од
Цариграда. Папа их упути да обиђу лично
све дворове јевропске. Депутација је то и
урадила, али без сваког успеха. Са суза
ма молише за помоћ, па се ипак повратили
без икаквих стварних резултата. Вођа те
депутације Јонеј Силвије рекао је у поврат-
ку: „На срамоту нашу гдвоу ухо и слије-
по око бјеше у кнежева!“ Турци усељ
овог онштег нехата савладаше Византију,
освојише Цариград, јурнуше дубље у ос-
талу Европу и развијеној цивилизацији
задалоше тежак ударак.

Какве су онда биле западне силе,
тако су исте биле и кроз све вјекове а
таке су и данас. Оне су се бринуле за
исток само онда, ако је могуће било уло-
вити шта на истоку.

Само је један народ био, који је од-
мах у почетку устао на обрану против
Турчина, који је за слободу потомцима
крв лио, који је стварно савезе за борбу
против Турака, па тај исти народ и данас
је још раздробљен и данас мора да под-
носи тешке муке и да живи горким живо-
том једнога роба!

Покољ у Старој Србији то је срамо-
та за јевропску цивилизацију, али то је и
највећа неправда, која се икад могла јед-
ном народу учинити. Један народ, који је
толико трпио и патио, није ни данас си-
гуран у свом народном животу. Ми нијесмо
шовинисте, али истину наводимо, кад ка-
жемо: да од свију народа, који су дошли
под Турке, ни један није толико покушаје
чинио за своје ослобођење као српски
народ. Његова борба била је истрајна и
непрекидна. Док је било српских великаша,
они су удељивали ствар и спремали бор-
бу а кад је њих нестало, кад је ишчезла
и сјенка српске слободе, тада су српски
патријарси примили на себе тај тешки
задаца, да раде на ослобођење свог наро-
да. Док су српски јунаци прелазили у ове
крајеве, да помажу одбијати Турке, донде
сједили старци на пријестолу нећих патри-
јарха дипломатским путем изазивали стра-
не владаре на отпор противу Турака. Све
је ово било далеко прије Арсенија Черно-
јевића, и није то био први патријарх, који
је стајао у дослуху с бечким двором, ода-
кле се очекивала помоћ за ослобођење
српског народа. Толико није ни један на-
род радио, да поврати слободу и своју
државну самосталност!

Па шта смо дочекали? Тамо се још
прије триста и више година мислило и
радило на српском ослобођењу, — баш та-
мо се догађају данас највећа чуда. У Пећи,

могу у час излети. Приправи за мене
једно од таквих љекарства, које би најбо-
ље одговарало мојој болијести, па нека
буде час пријед један, или други свршетак.

— Велики Господару, — одговори
учени љекар, — познато ти је да је Нил
квасио своје брегове већ стотину пута од
онога времена од како си с неба сипао
на земљу. Па могу ли ти дати такво ље-
карство, које би могло бити опасно и за
најнежнијег момка из твоје војске.

Рамзес се приподиже. Очи му се за-
блистаху љутином.

— Мора бити да сам ја и сувише
опасно болестан, кад се ти усуђујеш, да
ми дајеш савјете! Мучи и чини што ти
заповиједам, знаш да је жив мој тридесе-
тогодишњи унук и нашљедник Гор. А Ми-
сироду не може бити Господар онај, који не
умије управљати колима и гађати коњем.

Дрхћућом руком љекар му даде љекар-
ство. Рамзес у трен пругута љекарство;
па за тијем заповије да дозову к
њему знаменитога астролога из Тино, које
му нареди, да чисто и истинито исприча
што звијезде предскажују.

— Сатурно се саставио с јесејем,
поче причати мудрац, а то значи да ће у
брзој времену умријети један од чланова
твоје династије. Рамзесе! Рђаво си учинио
што си данас примио љекарство. О, како
су ништави сви људски предра-
чуни и планови, у сравањењу са
предопредјељењем, које је нацр-
тао Превјечни на небесима.

— Без сваке сумње звијезде су
предрекле моју смрт, рече Рамзес. Но ка-
жи ми, мударче, када ће то бити.

— Пред изласком сунца, Господару,

Л И С Т А К „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

„БРАНИЧ СРПСКОГА ЈЕЗИКА.“

Под овиме патисом, а у 23.
броју овога цијељенога листа, г. Вељко
Радојевић хоће да српски језик спасе
од једне ријечи, коју сам ја написао
у чланку „Maslina ili uljika.“ Добра
бјеше намјера г. Вељка, али ми је
жао, што мисли, да је мене „исвоља
нагнала“, да напишем, како мјесеца
маја маслине „ресавају“.

Кад ја написах „ресавају“, онда
судећи по овом трећем лицу мношине
мора да гласи глагол (а не „глагољ“,
г. бранич срп. језика.) — ресавати,
а не „ресати“. Истина је, да Врчевић
пише, како она (маслина) тада „почне
ресати“; а ја да не трнам двије
ријечи, узех једну, која се говори
у мом крају (а ни по што „пред-
јелу“; зар не знате, што је г. проф.
Живановић из Карловца казао за
„приједио“?), — и то за кукуруз.

Моји Лицијанци кажу, кад кукуруз
почне пуштати ресе, да ресавају;
па вели и да свилавају, кад се по-
маља свила. Ја сам ову ријеч припо-
сла и редакцији „Рјечника hrv. ili srp.
jezika“, а ако нас Бог поживи, видје-

некадашњем средишту српске патријаршије наш народ данас подноси више него игда. И ових дана био је тамо велики покољ. Сваког човјека, који само срца има, обузима јежа, кад оне вијести, што оданде долазе, само и чита.

Толики покушаји српског народа, да се ослободи, давно су се отресли турских ланаца; неки од тих постали су и савезници Турака. А српски народни како не може да дочека, не може ни да извојује, ни да измолји своје ослобођење.

Но може ли ово стање дуго трајати? Хоће ли Јевропа још једнако мирно гледати да бијесни Арнаути и Черкези кољу и убијају наше српске жртве?! Ако Турска није кадра преко својих власти, да на свом земљишту поврати мир, ред и поредак, — зар неће јевропска дипломатија, која се толико о миру брине, ништа почети да ради у корист српског народа, који живи у Турској?!

Бадана ће западно сило старати се само да уговори у интересу мира буду ненарушени, тај мир није осигуран, док има на истоку народа, који мора да зебе за свој живот. Један народ доведен до очајања мало ће се бринути о томе, да ли Јевропа треба мира или је жељна рата. Такав народ покушаће да се спасе, па како испало. У вјешитом страху и непростаној неизвјесности не може се живјети. А сваки покушај на истоку, који би могао пореметити мир може за собом понући неизмјерне посљедице. На истоку има и онако доста горива, а ватра која би обузела исток брзо би се раширила и по-стала Јевропи. У томе се не треба варати и обманјивати, јер обично је било, кад је исток био најмиријнији, да је катастрофа била најближа.

Треба само јевропска дипломатија да последи на Бугаре, шта они радо по Старој Србији и Македонији, те ће видјети, како се Бугари труде да се користе невољом тамошњег народа. Бугари непрестано шире агитацију. Једног дана могу те агитације сазрјети и Бугари могу започети какву акцију, која би много горе испала, него она у Источној Румелији прије пет година. Дужност јевропске дипломатије и задатак српске државе био би, да се побрину за народ у Старој Србији и Македонији, прије него што Бугари створе какав свршен чин. Акција Бугарске опасна је дво-струко. Она је наперена против будућности српског народа, јер својим крајним циљевима обузима српске земље, без којих се српска будућност не да ни замислити; а опасна је и по јевропски мир, јер усвијех бугарски неће олако испасти, већ би у себи носило клицу нових заплета, којима се крај догледати не може.

Дуго данашње стање Старој Србији и Македонији не може се одржати. Да се не догађају ови покољи, можда би се још могло провлачити, али под овим околностима, могу се тамо сваког тренутка појавити нови немири, који би нашли потпору од стране Бугара.

Свакојак јевропска дипломатија и Србија треба да су на опрезу и да се побрину, како би се олакшао положај српског народа у Старој Србији и Македонији, јер пропштени тренуци могу их скупо стати.

У загребачким службеним „Народним Новинама“ налазимо ову биљешку:

— (Хрватска демонстрација у Бечу.)

или ћеш бити здрав, као посорог, или ће се твој свети прстен засјати на Горовој руци.

— Уведиће Гора у Фараонску салу, рече Рамзес, нека тамо чека прстен и моје заповиједи, те да у вршењу власти не буде никакве зауставке.

Гор поче љуто плакати, што се мора тако брзо растати са својим ђедом и Господаром; али, да не би било задршке у вршењу власти, отиде са својим придворницима, у Фараонску салу. Гор сједе на једну тарацу, са које се мраморне скале спуштаху доле к ријеци. У тем-номе нишечивању гледаше у сребрасто-си-јеру даљину. Мјесец, око којег се свјет-лукаше злогласни Сатурно, посребрило бјеше воду ријеке Нила; а огртао поља и ограде сјенкама величанствених пирами-да. Поред свега тога што бјеше већ доцкан, још се по кућама свјетлукашу свијеће. По ријеци Нилу крстарише много лађа, као да бјеше какав празник; по палмовим шумама; брјегу Нила, на пазару, по ули-цама и око дворца купљаше се мноштво свјетлине. Поред свега тога била је таква тишина, да је Гор могао лијено чути жу-борбе ријеке Нила и завијање хијене, која је одила на ноћне добити.

— Зашто се тај народ толико туди-је, запита Гор једнога свога придворника. — Они чекају, да те поздраве као новог Фараона, п'да чују из твојих уста, каквијема ћеш добрима даровати Мисир, при твојем ступању на владу.

Први пут у срцу његовом заигра гор-дост.

— А што означавају оне свјетлости? — запита опет Гор.

У суботу на вечер морао је искусити дал-матински заступник на царевинском вијећу. Госп. др. Миха Клајић, како се његови млади земљаци, ђаци на високим школама у Бечу, ништа не слажу с њим у политич-ким напорима. Како је познато, говорио је господин др. Клајић како делегат и у скуп-ној сједници аустријске делегације, те је том приликом с радошћу константовао, да управа окупираних земаља лијено напре-дује. То по свој прилици није било по-буди далматинским ђацима у Бечу, па су се у суботу на вечер, кад се је госп. Клајић имао провести кроз Беч за Трет-Задар, сакупили, њих 60 до 70, на колодвору јужне жељезнице и дали изрази своје не-годовању. По једном бечком листу, млада господа нијесу учинила ни више ни мање, него су госп. Клајића прогласила „издај-ном домовине“.

Један часак на име прије, но што је влак (restius воз) кренуо викнуо је гласно један ђак: „Заступник на царевинском вијећу и члан делегације, др. Клајић, издајница домовине, — repeat!“ Потоњи су усклик прихватили сви његови другови, те су викали, док није влак изишао испод крова. И тако је др. Клајић, који је сједио у једном саопреци I. разреда, одирашен у завичај не баш уз најбоље жеље младих његових (restius) својих земљака. Ми за то ипак ни мало не сум-њамо, да је вођа далматинске народне стран-ке сретно стигао у Задар и да бечко-далма-тински „repeat“ не ће ни мало утицати на његове политичке напоре.

ДОПИСИ.

Тушина. 10 јуна. — († Милосав Чуро-вић, 1848†1899. Успомена из устанка.) Пре-минуо је на Данилову граду 5 јуна 1899. Почетак болести и узрок смрти баш је чудноват био, доказано је да је од пређе имао патњу од главобоље и то кад би га започела бољети глава, уфати му се не-свјестича и падне на земљу; држало га је обично по једну уру. Овакви случаји потре-фио се сада на Граду, јер је тамо зарађи-вао да одржи спроту дједу да не умру од глади. Може се казати да су сиротни и док је покојник жив био, почем нијесу ни окле могли добити хљеба док им отац не изради. Не могу пропустити те да се не споменем овога јунака, који је добар и слободан био и није својом хитрошћу и слободом марио да се препане од поједног човјека кога драго, било Тур-чина или Србина. Живијем Турцима на плећи је скакао, на га обори и јатаганом сасијечи; јер његове хитрине мало је у кога војника било на ови крај....

Господаревом наредбом када је постав-љено да предводе војску Прото Церовић и Милован Бошковић с Орје Луке, овога су бројали међу најбоље војнике. Тако је и одликован владачком милошћу. Почет-ком херцеговачке буне пошао је као у коло за својим вођама. Сада нека га се сјете и нека виде у „Гласу Црногорца“ хо је заиста преминуо овај њихов друг који је жртвовао свој живот на Глувој Смокви када је ужасни отпонац био од стране Турске. У том ужасном херцеговачком боју плотун убије му његова вођу прота, поте-че му крв низ браду и разрешета му олово главу. У том изрече: ох! погибох. — Покој-ник етајао је збанде неколика крока. Има ближијех до прота, али се не смије испра-вити нико да га иза панца измакне, јер је

— Оно су жреци дошли на гроб тво-је матере Зефоре, да јој пренесу кости у Фараоновске катакомбе.

У срцу Горовом појави се велика жалост за мајком, која је сахрањена у гробовишту међу робовима, за велика добра која је она вазда чинила несеће-ницама.

— Ја чујем ржање коња, рече даље Гор, ко је тај те у овакав доцни час из-лази из града?

— Послаше гласоношу за твога учи-тоља Етрона, да га зову да овамо дође.

Гор дубоко уздахну, кад чу име свога доброга учитеља, којег је Рамзес изгнао за то, што је учио свога ученика да при-ратове, а да штити и брани потлачени народ.

— А што је онај огањ тамо и да-ље, за Нилем?

— Нијем онџем, о Горе поздравља те Вероника из тамнице. Врховни жрец већ је послао за њу Фараонову лађу; кад се свјештени прстен заблеста патвојој јуци отвориће се гвоздени врата од тамни-це и Вероника, која те тако љуби, а која сад мора вехнути тамо, поврати ће се к теби.

Посље овога Гор похће више пита-питати, него склони главу на руке, и се предаде дубоком мислима. Од једанут завика тако гласно да се сви зачудише...

— Што би с тобом Горе?

— Пчела ме уједо у ногу, одговори књаз, који бјеше вас побљедио.

Придворник, при мјесечевој свјетло-сти, прегледа ногу.

— Захвали великоме Озирису, што те није заклао пач, од којег је, у ово вријеме, отров сртопосан.

ужасна паљба да се не да исправити који не мисли да га разнесе олово. Свак гледа себе. Покојник вади прота ће му панула острагуна из рука а сабља му стоји пре-ко крила, уфатио се рукама за главу, посагао се, сједи на бојгисала крв главу, рекао би турио је свиту.... Покојник у трку један пут затрчи се и дође код њега, и рече: „Погибе ли, камен ти у дом?“ „Не не... е ранама се диче Црногорци.“ „Да те носим, за бога, за крш ови!“ „Не мореш,“ прота му рече, „е ћеш ти погинути.“ „Нека ћу, ваистину не жалим!“ па на један пут узе га на плећи и изнесе га за један брјег који је удаљен до 100 корака од панца да би га сачувао док прекине паљба. Тај бој трајао је двије уре. Пошто се сврши, главари дођу и честитају ране проту; али прота њих не могаше да позна јер је био изгубио блијеску из очи и мра-ка му се била натурала. Само проговори: „Миловане, Неко, Лазаре, наредите нека до-несу који од војника воде да оперем главу дако бих прогледао очима боље.“ Исти покојник скочи као муња и још неки рођаци протови који су измијешани по панцу били, донесу воду и оперу му главу. Пита прота: „Милосаве! колике су ми ра-не на глави?“ „Ево три ране. Треба си. Фала Богу! Треба часни крет бранити, ко-гоћ вриједи он се не чува, пошто зна о-ће једном мријети, боље је јуначки, него код куће на пенелуку! Главарима би по-воља та ријеч: Тако је, бога ми, прота....

Учине главари поменути договор, да се прати у Дубровник ће су обично рање-нике смјешћавали. Исти покојник одио је њим и три-четири рођака протова, који су подијели муке и лишили се живота. Слабо је могао јахат на коња без судијен је поље те су га придржавали, а гдје је мучан пут и тврђа, морали су га носити.

Пошто је донесен у Дубровник, није прогледавао очима, те је дошао доктор и на руци, у прегрбао, расијече му руку, те тако оточи два путијера крви. Послије тога мало прогледа очима. Доктор честит-а му рану — прота одговори: И вама сретан рад — доктор се заузео брацки за њега. Запита га: „Ко је вама најпреци од ових пратилаца и најближи по својта-ку?“ „Милосав“ одговори му прота.

Покојник је тако брзо свршио, да није дочекао ни љекара, кога многи бојници у гра-ду бјеху забавили. Но видјело се да му не би било лијека. Тешко његовој сирочи! Јака му земља!

М. Ц.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетинье, 29 јуна

(Из Франценсбада) примили смо у подјелу, 24 јуна, овај брзојав:

„Јутрос крену Књага и ња Ми-лена на пут Беча. У руској цркви слу-жила се, при подаску, служба божја, са молитвама за сретна пута Њезина Височанства. У цркви је било много руског народа.“

Ладински.

(Невидовна погибија.) У понедељ-ник, на 7 часова из јутра, пуче глас по Цетинју: Погибе Бошко! Који Бош-ко? — Ма Бошко Ников Мартиновић. — А што би, за Бога? — Уби га нека поган, неки Доњокрајак, неки

У то вријеме уљезе начелник од војске и пошто се по обичају поклати, проговори ове ријечи:

— Велики Рамзес, осјећајући да његово тијело све више и више ладни, послао ме је к теби с оваквом заповијеш-ћу: Иди к Гору, ја још дуго нећу живјети. Слушај њега као што си мене слушао. И кад би ти он заповиједио, да цио Горњи Ми-сир уступити етиопцима, и да закључиш савез са тијем нашим непријатељима и то га послушај, чим видиш на његовој руци свештени прстен. Знај да устима влада-чевим говори велики Озирис.

— Мисир нећу вратити етиопцима; али ћу закључити с њима мир, због тога што ми је жао да се пролива крв мога народа. Наниши одма указ и позови гла-соноше, да буду готови да одма, чим се засвијетли први огањ у моју част, полете у стране јужнога сунца и огласе мир ети-опцима. И наниши још ово: да од дана данашњег, па у напријед, неће бити ни једане заробљенику изрезан језик на бој-номе пољу. Тако ја заповиједам. Војсково-ђа се поклати до земље, па изиде да извр-шује заповиједи.

Књаз опет нареди своје придворнику, да прегледа рану. Болнови су га страшно мучили.

— Нога је мало отекала, Горе; али боже сачувај што би било, да те је паук заклао.

Сад уљезе у салу државни канцелар и, пошто се поклати књазу, поче овако говорити:

— Велики Рамзес, онајајући да су очи његове почеле тамњети, послао ме је к теби с овом заповијешћу: Иди к Гору и

Саво Ивов Почек. — Ваистину је највиша поган, кад крену да убије као најбољег Црногорца, најљубавнијег, нај-смјернијег, најјернијег јунака, који пишање прије себи руку окинути, по другом криво учинити! Па како би, ако Бога знаш?

Тада нам причаху.

Иза шест ура ишета Бошко, као обично, на пјачу. Ту се нађе са својом тетком и са сином јој, попом Марком, те шетаху заједно. За њим је ишао устопице убијца Саво Ивов. Њима то не бјеше сумњиво, јер бјеше и других људи око њих, и пред њима и за њима. У један мах Саво извади револ-вер, те уби Бошка: Бошко посрну и паде. Поп Марко се ухвати с убицом. Док се они хрваху, Бошко се подигли на лијеву руку, а десном извади ре-волвер иза паса и опали на свога кршника. Првом га погоди посред чела, другом под срце. Крвник се стропошта мртав на земљу. Тада пониже Бошка у најближу кућу, у стајг. Влад. Ри-стића. Док су га положили на постељу и отпасали, дођоше и љекари, др. П. Миланић и др. Св. Симон-вић. Одмах су видјели, да рана није од пребола. Зрно бјеше пробило црну утробицу про-кинуло, по прилици, пријевои зауставило се под кожом. Крви није истицало, по у толико се више излијевало у трбушну шупљину: прилика је да се оштетило и које било. Љекари су извадили зрно.

Његово Височанство, Господар и Књаз, тек је чуо за несрећу те је за-десила заповиједника његове гарде, исти час похита да види рањеника. Тек уђе у камару, запита га бољим, потре-сеним гласом: „Бошко мој, како ти је?“ — „Ето Господару, никако,“ одговори тихо рањеник. У исти час престаде му срце бити, Бошко је пустио своју лијепу душу. Господар се наже пад милим покојником, склони му очи, прекрсти се и п'цјелива га.

По подне је пренесено тијело Бошково у Бајнице, уза звоњење звона са влашке цркве и са табије.

Колика је доброта и душевност била у покојника, видјело се и при умирању. „Ма што ја учиних том човјеку?“ питаше рањеник и хоћаше да му доведу убицу. А кад му рекоше да га је убио на мртво, рече ваистину ми је жао.

Какав је био зашца убијца Бош-ков, то се види по поводу убиства. Кад су војници ланг послали мртво ти-јело пок. Војводе Стака Радонића на Његуше, да буде положено у поороди-цу гробницу, био је и Саво Ивов По-чек. Кад су се са сproveda враћали Са-во је изазвао најпријед ријечање са не-ким војницима и довео својом непослуш-ношћу и разуданомшћу војника Илију Мартиновића те га удари по глави, од

у свему се покоривај његовој вољи. Кад би ти он заповиједио, да пуштиш све робове у вапој земљи и то га послушај. Кад би заповиједио, да сву земљу подијелиш на-роду и то га послушај, пошто видиш на његовој руци свјештени прстен, због тога што устима владачевим говори велики Озирис.

— О, моје срце није баш толико широко, одговори Гор. Али наниши одма указ по сили којег ће сви државни наме-ти и плате за земљу бити на половину смањене. Робови ће имати у нећељу три дана, у којима ће бити слободни од ра-боте, и без суда неће више бити бјени. И још наниши указ по којему ће се вра-тити мој учитељ Етрон из прогонства. Тако ја заповиједам...

Канцелар се поклати до земље, па изађе, а за тијем одма уљезе врховни Жрец.

— Горе, велики Рамзес може сваки-часком отићи у царство сјених, а велики Озирис метнути његово срце па праведна мјерила. Пошто метнеш свјештени прстен на руку ти заповиједај, а ја ћу те слушати, па ако ћеш рећи да разрушим чудотворну Амонову светинју, јер устима владачевим говори бесмртни Озирис.

— Ја нећу рушити, него ћу градити нова светилишта и повисићу плате жре-цима. Тражим само то, да се остатки моје мајке Зефоре пренесу у Фараоновске ка-такомбе. За ово наниши указ; а други указ наниши, да се ослободи из тамнице моја љубавна Вероника. Тако ја заповиједам...

— Мудро почињеш, одговори врховни жрец. Твоје ће заповиједи бити испуњене

ког ударица Саво је дуго боловао. Ово питање било је пред судовима, који су кривце казнили. Али зли Саво II. Почек пије се задовољно кизнама што је суд над кривцима изрекао већ је злом тајно намјеру освете. Зли Саво не пође да се освети над оним што га је ударио, већ уби Бошка невинца, који је био у Никшићу, кад је Саво ударио. Несрећник изабра Бошка, зато што је то био међу најбољим Црногорцима данашњег парашаја и што је био глава јуначке куће Мартиновића. Ова несрећа убиству потресло је сву земљу, једно што је Бошко био, као узор чојства, храбрости, праведности и свих врлина вјерна служитеља свога Господара од свакога љубљен и уважен, и што је био као невинца жртва, завидљивости и мржње ништавног убице.

(Око гроба.) Са свијех страна слегао се народ, од Ријеке, од Његуша, од Ријечке пахије, од Црмнице, од Никшића и скоро од свих племена црногорских. Турци Османлићи из Подгорине послали су своју депутацију да у име свију орош сузама свога незаборављеног рођака, јер су они старином Мартиновић, сваки је кренуо да испрати Бошка до вјечне куће. Пољем се разлијеже лелек и кукњава спљнога свијета.

Свештеници су учинили свети обред, износе из цркве мртво тијело, обучено у стајаће рухо, јуначке груди напхене знацима славе. Припесоме га гробу. Чело гроба, пред бијелим вељим кретом, стоји старац. Као да је приковао на оном крсту. Они му криве упале у главу на гледају у гроб. Гледају, но као да не виде ништа. На тилеж очу нестало је суза, из те главе нестало је мисли: Нирвана! То му је јадни отац. До њега је стала Бошкова вјерна љуба, јутрос црна удовица. Она муком мучи, и она гледа у гроб сузним очима. Десном руком је загрлила своју шћер, малу Крстину, а под срцем носи посмрче.

Сипуштају га у гроб. Стаде вриска мале Крстине: Куку, бабо, све ми погину. „Леле мене јадне, гдје остадох без пгдје икога!“ Мајка је притисну уз се: „Мучи ту, а зар немаш брата?“ И мала умукну, сјети се да има три брата.

Ко је оно рекао да је у Црној Гори остао траг од крви старих Римљана? Ко је видео ову жену, видео је Корнелију, мајку Каја и Тиберија Граха.

(Погреб.) Ко је био Бошко Ников и какав је био; — најбоље свједочи његов погреб, који је био у уторник 26 о. м.

Циком од зоре Цетиње бјеше на

ноге и спремаше се пут Бајца. Свак се боји да се не одоцни, да над соколом Бошком сузу пролију.

Најпрва је кренула чета цетињских војника са својим официром госп. Шпиром Поповићем, па ње сви перјаници са господином Блажом Петровићем, а најпослије остали чиновници и вас народ, мало и велико, да ишаће рећи, е на Цетињу живе душе не остаде.

На 8 часова спровод је кренуо из куће. Жалост се могла се осјетити али не описати, а народ се једва могао прегледати али не пребројити.

Пред приком бјеше стигло Његово Височанство Премилостиви Господар, Његови Сајетност Пријестолонашљедник Данило, Мајка Његова Височанства Госпођа Стане, Књаз Петар Караборђевић и са њима у пратицу сви министри и великодостојници.

Док се опијела читала почела су долазити племена са стране. То је била величанствена жалост. Овдје над гробом на хиљаде срца за Бошком плачу и лелечу, а међу њима њихов Премилостиви Господар са Својим Пријестолонашљедником онаквом соколу ријетку почасти одаје.

Сва околина брда, као да бјеху проговорила, па се проламаху: леле мене Бошко, то је силан народ, који долази из разних крајева Црне Горе. Обичај је диван и величанствен: Најстарији главар од племена покупи све што се може кренути, најпрвије мушко на женско, и он пред њима а они за њиме на право на гроб лелечући. Још непрестано врве и долазе, да се може рећи, да још и данас тај спровод траје. До сад се измјенило пола Црне Горе, а све придолазе и мислим, да неће пахије остати, која неће доћи да за Бошком Никовићем сузу пролије. Жалосно је било гледати мухамеданце Подгоричане, који се сјећају своје старине па дошли по обичају, да се искукају над гробом онаква рођака.

Пначимо и кукајмо за

„... делим Бошком командиром,
„Што је звјезда Мартинова гвезда,
Перјаница од свијех Бајца.“

(Наредба.) — Књ. црног. министарство унутрашњих дјела издало је наредбу управима пристана и поморским здравственим властима црногорским, да учине све оно, што је наредбено наредбама ц. кр. поморске управе третанске пристанским и здравственим поморским властима аустријским, да би се спријечило унос колере из лука и некијех, и говеће куге из Занзибара. У другом броју допијећемо те наредбе у пуном слогу.

(Г. Јов. Сундечић) дошао је у прошли уторник на Цетиње.

— Кад би ти умр'о баш у један часак после смрти твога брата, испунио бих све твоје заповиједи, чим би се од ових указа доткао свештеним претеном.

— Претеном? Али ће је он? запита узабуђено Гор.

— Један придворник рече ми, да се велики Рамзес већ дијели с духом.

— Ја сам послао жрецу, који ме тамо заступа, проговори врховни жрец, да исти час, кад престане куцају Рамзесово срце, скине с њега претен и овамо га донесе.

— Захваљам, рече Гор. Жао ми је... Ах како ми је жао... Али опет ја нећу вас умријети. Остаће после мене благослови, срећа народа, мир и... моја Вероника биће слободна... Колико је још остало љекаре?

— Смрт је далеко од тебе још иљаду солдатеких корачаја, одговори љекар.

— Слушај! Нико још не иде овамо? запита Гор.

Сви мучаху. Мјесец се примаче к палми и дотаче се првих њених листова. Ситни пијесак шупташе крајем ријеке, кудије се вода играше с њим.

— Јеси још колико? запита Гор.

— Осам стотина корака, одговори љекар. Не би имао времена да се дотакнеш свештеним претеном до свих указа, па кад би га овај час донијели.

— Дајте ми овамо све указе, рече Гор, прислушкујући да ко не иде из Рамзесове собе. А ти љекаре кажуј колико ми је остало да живим, да бих могао утврдити бар најважније указе.

— Шест стотина корака, прошапута љекар.

— Шест стотина корака, прошапута љекар.

— Шест стотина корака, прошапута љекар.

— Шест стотина корака, прошапута љекар.

— Шест стотина корака, прошапута љекар.

— Шест стотина корака, прошапута љекар.

— Шест стотина корака, прошапута љекар.

(Г. Роб. Толингер), познати наш композитор, приспио је на Цетиње, у сриједу у јутру, долазећи из Вел. Кипиде. Надамо се, да ће се г. Толингер станити у нас.

(Кнез од Сирењана), познати властелин италијански, који путује на свом броду по средиземном и јадранском мору, дошао је на Цетиње, у очи Петрова-дне, са породицом и пратићом, свега девет друга, и одео у вел. локанду.

(Одложена) је прослава двјестигодишње упомене Баја Пивљанина, јер није могла приспјети плоча — споменица за уречени дан 30 тек. мјесеца.

Књижевност.

Извјештај о српској вишој дјевојачкој школи у Панчеву на крају њене шеснајесте, а николске 1889—90. године. Година IV. Сирезно Светозар Дамјановић управитељ. У Панчеву Штампарија Николе М. Косачића 1890.

Садржина: I. Ријеч двије родитељима. — II. Власти и старешинства. — III. Предмети школски и наставни план за 1889—90. годину. — IV. Учила. — V. Важније наредбе и отписи. — VI. Ученице. — VII. Припомоћ ученицама. — VIII. Фонд ове школе. — IX. Извјештај о бесједи у 1890. години. — X. Лјетопис. — XI. Школска објава. —

Разне биљешке.

(Козачки капетан Пјешков,) онај чувени јахач, који је на свом малом бијелцу пројашао из Владивостока кроз Сибир све до Петрограда, наставиће, како јављају петроградски листови, почетком јуна свој пут по западној Јевропи. Наумио је без дуљга задржавања јахати у Берлин, а одатле након дуљег починка у Хаг. У Берлин доћи ће још за стрелачке светковине, гдје ће се њему и његову коњу моћи дигнути представници разних народа. Из Хага кренуће у Париз, гдје га као Руса без сумње чекају велике овације. Кад се врати у Петроград, купиће му коња Војвода Оденбуршки за 50.000 рубаља.

(Ову причу доносимо по „Одјеку“, „Варшавски Дневник“ не долази нам од неко доба. Ур.)

(Пуковска Ђерка.) До сад је била само гатка о пуковској Ђери, и ту је гатку композитор Доинети извео у својој музици, али мјесто гатке дошла је права истина, и то у Русији. По извјештају „Варшавског Дневника“ у Варшави је 9 ов. м. светковао Кекегољски гранатирски пук ријетку светковину. Ђерка тога пука Марија Константиновна Кекегољскаја свршила је тога дана своје учење у варшавском александријском маринском институту и нашла из школе. Војници и нижи чиновници са официрима спремили су дарове и гозбу својој пуковској Ђери Марији. После службе боље и закуске настало је весеље, које нећемо овдје описивати. Али за то ћемо описати сам догађај како је

Указ о скраћењу намета и работе робова испале из Горових рука на земљу.

— Пет стотина...

Указ о миру с етиопљанима паде на земљу.

— Нико не иде...

Гор се замисли и указ о преносу његове мајке паде на земљу. Тако исто и указ о Етроновом повратку из прогонства.

— Двије стотине...

Гор дркћућом руком баци на земљу указ, којим се забранује водити језик заробљеницима. Остао је још указ о ослобођењу Веронике.

— Стотина...

У сред мртво тишине чу се бахат корачаја. У салу узеде заступник врховнога жреца. Гор пружи руку, мислећи да му је дотакнен свјештени претен.

— Чудо!... завика жрец. Велики Рамзес је оздравио... Устао је из постеле и спрема се да иде у лов на лавове, чим сунце изађе. А да би показао милост према теби, Горе, зове те, да и ти идиш с њим у лов...

Гор погледа жалосним погледом пут Њила, — тамо ће се зазираше свјетлост у Вероничиној тамници. Двије криве сузе пољезаше низ његово лице...

— Не одговарај Горе, — зачуђено запита Рамзесов посланик.

— Зар не видиш да је умр'о? — пришапу му најмудрији љекар из Карнака...

Превео Д.

ово дјевојче постало ћерка Кекегољскога пука, јер заиста дира човјека до суза великодушности, мекота и топлога душе и срца рускога јунака создата, који је страшан у боју и суров по изгледу.

Ево како је било:

У вријеме пошљедње руско-турске војне један руски војник возар из Кекегољског гранатирског пука, по имену Михаил Сајенко, пролазећи кроз село Курчешму нађе на бојном пољу код Хаскова у Румелији дјевојчицу Туркињу око 4 године. Дијете бјеху ранли Черкези при одетупању у лијева руку, из које је текла крв, и оно лежаше на бојном пољу умирући од зиме и глади. Гранатира забоље душу гледајући дијете, диже, зави га у свој шишел и однесе га у Херманлију на преноћиште официрима пука Јаковљеву, Петерсону и Николајевском (који је сад умр'о) и предаде им малу Туркињу с питањем: шта да се ради с њом? Дијете није знало ништа друго да искаже но да му је име Ајша.

Руски официри неумољиви и немилостиви у бојевима, али болелива и мека срца, примисе биједно дијете да се о њему старају, и као што приповиједа очевидац Ђенерал Пањутин потресало је душу човјеку који је гледао како се ова три страшина и сурова официра гранатира за бављају и заносе с дјететом. Кад је пук дошао до Сан-Стефана, онда један од њих отиде у Цариград, да дјетету купи пужно одјело. Не буди им пријекора, али они куписе за 4 годишње дијете аљину са „шлепом“ и шенир са читавом баштом цвијећа. Просто је смијешно било видјети мало дијете у одјелу, које би доликовало жени од 30 година. У том велељепном одјелу хог дала је мала Ајша по свему пуку, а на њу је пазно комесар нестројне чете.

Кад је године 1878 дошао пук у Варшаву довео је собом и малу Ајшу, и ту официри пука покренуше питање шта да раде с дјететом? Командант пука Пањутин савјетовао се неколико пута, те је најпослије на официрском савјету једногласно ријешено, да сиротицу Ајшу призна за пуковску Ђерку да се пук обавезује да је васпита, издржава и да се брине о Ајши до њезиног пунољства и удаје, те је официрски збор изабрао за то старатеља Ајши. За старатеље су изабрани капетани пука: Телкушкин и Рајхенбах, штабни капетан Петерсон и поручник Коновалов. С тим тога било је ријешено да се сваке године задржава за Ајшу 12% од 810 рубаља што пуку претиче од трошкова; да се задржава 1% од официрских плата; 10 коцјека од сваке игре карата, 10% да се одбија за Ајшу од свију прихода пуковских, и да се умоли царица Марија Александровна да се Ајша прими у варшавски дјевојачки институт. Царица не само да то одобри, но је узео за своју питомицу и нареди да се презива Кекегољскаја по имену пука.

За тим је Ајша покрштена, и на крштењу добила име Марија Константиновна Кекегољскаја. Кумови су јој били Софија Александровна Пањутина, жена команданта пука, и млади поручник Константин Николајевич Коновалов, који се најватрепније и највише за Ајшу заузимао, и који је из младих официра изабрао за то, да бл до свршетка Ајшиног учења остао у пук.

У школи је провела девет година. Њу је примила кума Пањутина у своју кућу. Будућност јој је потпуно обезбјеђена, и пуковска Ђерка добиће знатан капитал, кад јој буде 25 година. На весељу је не обично свакога потресао здарица пуковске Ђерке, коју је наздравила својим старатељима и Марији Једоровни, управници института кад ју је назвала светим именом, мајком својом.

(Отровнице пред судом.) Прошле сриједи је пред митровачким судом отпочела расправа против 10 жена из Сријема, које су оптужене, да су тровале људе или помагале тровати. Тужене су Макрена Станковић, удовица од 48 година из Бингуле, има једно дијете, што је својој нећаци Кати Кораћ, свом свекру Љубомиру Станковићу, своме мужу Недјељку Станковићу и неком Дамјану Бранковићу дала арсеника да пију и тако их отровала. Осим тога је Макрена оптужена да је дала неколицини жена отрова, којим су ове своје мужеве отровале. Ната Нестарова, удовица, од 48 година из Бингуле, има четворо дјеце, тужена је, да је свога мужа Бузанована Нестарова арсеником отровала; Милица Плавичић, удовица од 39 година из Диноша, има једно дијете, тужена је да је Макрени и Нити помогла при тровању, јер им је купила у Новом Саду карте за тровање мува; Стефанија Илић-Бајић, удовица 49 година из Бингуле, има једно дијете, тужена је да је свога мужа Ђорђа Бајића арсеником отровала; Мара Даниловић Савкарић, из Ердевика тужена је да је свога првог мужа Јану Даниловића и неког Симу Аласовића арсеником отровала; Јела Радојичић-Остојић, удовица од 39 година, из Ердевика, има четворо дјеце; Стевка Јагмашевић удовица од 34 године из Ердевика, има троје дјеце; Љуба Ђаковић-Иличка удовица од 30 година из Ердевика има једно дијете; Љуба Гав-

риловић удовица од 38 година из Ердеви
ка, има троје дјеце, тужила је да је сво-
је мужеве: Свјету Остојића, Боју Јагмеше-
вића, Лазара Таковића и Павла Сремића
отровала; Миљка Маралић удовица од 60
година из Ердевице, без дјеце, тужила је да
је заједно са Љубом Гавриловић Пају Сре-
мића а на своју руку опет Марицу Вуја-
товић отровала; напосљетку је оптужен и
Сима Стремчић, удовац од 25 година из
Ердевице, да је набавио отров којим је
отрован брат му Паја. Сви су оптужени
као мучке убице и оптужба тражи за све
да се по § 136 казне смрћу, а само Сима
Сремић и Милица Плавшић да се казне
затвором од 10—12 година. Приликом
ископавања отровних љешина је констан-
товано, да се једним листом артије којом се
муве трују и који су и отрованице употре-
љавале, може четири човека убити. Дјелимич-
ним признањем оптуженим доказано је, да су
отровани људи пред смрт своју, који мање
који дуже боловали и тада су се показивали
они знаци болести, које су лијечници као
тровања арсеником објелижили. Хемиски
завод у Загребу и судом изасланици лије-
чници слажу се потпуно у томе, да су све
жртве злочина отроване арсеником. Као
прва виошница свију ових умирања је
нека Ева Сарачу, која је 12 октобра 1889
у стражном затвору умрла. Ева Сарач је
сматрана као нека есеска вјештица, која
је знала да спреми љубавне напиток и
увијек је помагала онијем љенојкама, које
су хтјеле да скрију свој гријех. Она Ева
је и била учитељка Макренина, која игра
главну улогу у овој драматичној драми, која
се одиграва пред судом у Митровици.

ПОЗИВ НА ПРЕТИЛАТУ.

Наканих се, да штампам о свом
тронку књигу:

МЛАДИ УЧИТЕЉ.

Савети и практички примјери
учитељу у првом разреду и родите-
љима

Садржина дјела је ова:

Први дио I. Учитељ, II. Дијете,
III. Како да завриједни љубав дјечију, IV.
Мали Ивица воли учитеља, V. Добар учи-
тељ, добри и дјец, VI. Уочи првога
школскога дана, VII. Први школски дан:
1. Новаци долазе у школу, 2. Први наук,
3. Како не ваља, 4. Нова вјесба, VIII.
Школски дух, IX. Велика жалост учите-
љева, X. Учитељев живот, XI. Учитељева
популарност, XII. Учитељска свијест, XIII.
Разреди свој посао, XIV. Чистоћа у школи,
XV. Школски ред, XVI. Дисциплина, XVII.
Поздрав у пучкој школи, XVIII. Молитва
у пучкој школи, XIX. Ђевојка, XX.
Казивање пјесама, XXI. Вриједност при-
повиједака за младеж, XXII. Пословице и
загонетке у школи, XXIII. Игре у школи,
XXIV. Хумор у пучкој школи, XXV. Наука
и забава у природи, XXVI. Тјелесни рад.

Други дио I. Зорна обука, A. Те-
оријски дио, B. Практички дио, 1. Приправа,
2. Школска соба, 3. Учили, 4. Играчке, 5.
Стд, 6. Постеља, 7. Кухинско посуђе, 8.
Одјело, 9. Пас, 10. Мачка, 11. Коњ, 12.
Овца, 13. Коза, 14. Свиња, 15. Магарац,
16. Кокос и кокот, 17. Гуска, 18. Голуб,
19. Кунџа, 20. Зеца, 21. Лисица, 22. Вук,
23. Врт и прољеће, 24. Љубица, 25. Поље,
26. Црква, 27. Божић, 28. Воде у школи,
околина, 29. Годишње доба, 30. Стране
свијета, II. Вјеронаук: 1. О Богу, 2. Како
је Бог створио првога човека, 3. Пад
првих људи, 4. Опи потоп, 5. Пород Исус-
сов, 6. Поштовање иегоњих мудраца и
бјег у Египат, 7. Младић на мекси, 8. Добар
Ђуро, III. Читање и писање, A. Приправа
за читање, B. Приправа за писање. При-
мјери за обуку у читању: 1. Писме р, 2.
Писме в, 3. Писме г, IV. Рачунање. При-
мјери: Број 1, 2, 3, 4, 5, и 6. V. Писање.
1. Приправа за писање, 2. Прва пјесма.
VI. Дјечије народне пјесме. A. Игре за дје-
чаке: 1. Зеца, 2. Зеца, 3. Челање, 4. Обзир,
5. Навлачење капа, 6. Чувања, 7. Жабице,
8. Телеграф, 9. Јарац и коза, 10. Мишкање,
11. Волкови, 12. Криштур, 13. Шуга вуга,
14. Јаха, 15. Чарда-кобила, 16. Труле
кобиле, 17. Нокат и клина, 18. Млинар, 19.
Срнање, 20. Другови, 21. Травкање. B.
Игре за дјечаке и дјевојчице: 1. Зима,
зима, зеза, 2. Дончић, 3. Керака, 4. Квочка
и пилић, 5. Миш потајац, 6. Дишце, 7.
Анђио и Бабо, 8. Верице, 9. Слјепана баба,
10. Штипавица, VII. Гимнастика. A. Уредне
вјежбе, B. Слободне вјежбе.

Учинио сам све, што сам могао, да
изађе ово дјело што напредније и боље.
Рекох све, што је знаменитије по млада
учитеља, а на посе по учитеља у првом
разреду. Писах га с љубављу и са заносом.
У том раду надох велик ужитак, на не
тражим користи. Буде ли се намерио тро-
шак, нека је труд браћи на корист!

Тисак и напир биће врло красан.
У књизи биће до 16 штампаних табак а
стајаће само 1 фор.

Уредник и издавалац Божо Новаковић.

Молим све пријатеље и другове, да и
они не жале труда, па да ми изволе саку-
пити што више предбројника. Уздам се у
свијест својих честитих другова и друга-
рица, којима посвећујем своју душевну
и моралну снагу, да ће ме пријати као
старог знаца и пријатеља под свој кров,
и то већ зато, што не тражим више до
соли и хљеба. Да сте ми здраво!

Костајница, 14 јуна 1890.

Даворин Трстењак.

Позивамо

Сву ону госпиду по унутрашњости,
којој смо послали да распродају Ка-
лендар Црногорски, Грлину,
да нам пошаљу повце или календаре
најврвом поштом.

Уредништво „Грлице.“

ОБЈАВА

Двије куће Мила Савова Мартино-
вића у овој Вароши издају се јавном
пиканту на продају.

1-ва Кућа двокатница постоји у
улицу која води од назарне цјане на
испред „Зецког Дома“ лицем према
истога, дугачка 10 метара, на горњем
боју има три собе са четири предња
прозора а на доњем двије средње
собе и кухину са ходником, иза исте
има башчу и у њој бунар и тезу за
дрва и живо.

2-га кућа двокатница постоји на
ћошк у улици која води колеком пу-
ту Цетинско-Ријечком и улици к „Зет-
ском Дому“, дугачка 9 метара. На
горњем боју има четири собе и то
двије средње, са три прозора и двије
стражње са два прозора, а на доњем
исто четири собе и ходник, иза које
има башчу саразмјерном плану који
туда иде. До исте куће има једна ку-
ћница поземљупа, дугачка 6 метара с
лица. — Ова друга кућа ограђена је
има 5 година, а унутрашњи распоред
и рад свршен је тек прошле године,
те је кућа нова и сасвим лијено наређена.

Ко би желио коју од речених
кућа купити, нека се пријави овој
управи. Пикант ће се држати у потпу-
ноту у управи 1. Јула, кога ће се дана
дати оном, ко највише цијену и готов
новац даде.

Број 367.

Цетинје, 31. Маја 1890

УПРАВА ВАРОШЕ ЦЕТИЊА.

ОБЈАВА

Констатовало се, да је имање ов-
дашњег трговца Вука Јокићина Мар-
тиновића презадужено.

Због тога је ријешено да се на
јавном пиканту прода његово имање,
које се састоји из разне робе трговач-
ке и двије куће које се налазе у овој
вароши.

Конкуре ће почети од 15. текућег
мјесеца и продужиће се до 1 августа
тек. г. Сви они, који имају да траже
што од Вука Мартиновића позивају се
да се пријаве овој Управи, било лично
или преко својих опуномоћника, најда-
ље до 1 августа ов. г. Свако даље
потраживање, које се неби до означе-
ног рока Управи поднијело, биће одби-
вено јер у означени дан Суд ће на
основу поднесених му рачуна и рекла-
мација коначно рјешење издати о напла-
ти дугова Вука Мартиновића. —

Вина кућа Вука Јокићина Мартино-
вића која је на главној улици на доњи бој
има велики и пространи дућан са магацином
и складан ходник на горњи бој, има четири
камере т. ј. с лица двије а озада двије,
а на најгорњи бој т. ј. под кров двије
камере, доста простране и зидом огра-
ђене, башчу а у њој бунар, кухину тичу-
ћи се куће и штају за два коња, изашла
је до данас на цијену од ф. 7,900.

Мала кућа исто у главној улици тако-
ђер је на пиканту. . . .

Број 307.

Цетинје, 25 маја 1890.

УПРАВА ВАРОШЕ ЦЕТИЊА.

МОЛБА.

Јована, удова пуковника Данила
Вуковића, старином Кокотовића бив-
шег ађутанта Књаза Данила моли
свакога, који што зна о судби њена
сина **Љубомира**. Пошљедњу вијест
добила је она од њега 1871 год. гдје

јој пише из Француске, да је у боју
против Нјемаца лако рањен и да ће,
кад оздрави, поћи у Америку.

Адрес:

Петроград, Смольный.

Вдовин дом: Г-ђа Вукович.

Број 443.

ОГЛАСИ.

Жигосане поштанске марке!

као и „отворена писма“ купујем у
свакој количини, по највишој цијени,
исто продајем и мијењам, само тражим
понуде и пошљке. Првом поштом ша-
љу се новци.

Weiss H. J.

Papir- u. Briefmarkenhandlung

Budapest, Museumring. 29.

(Основано 1876)

(3—6)

ПОШТАНСКЕ МАРКЕ.

Старе, жигосане поштанске марке
и цјелокупне „отворена писма“ од
Црне Горе, Источне Румелије и Бугар-
ске купујем, колико било, по највишој
цијени. Одговарам одмах на свако пи-
тање.

A. Weisz

Budapest (Ungarn), koronaher-
czeg utca 7.

(8—10)

БЕЧ. ГОСТИОНИЦА И РЕСТОРАН БЕЧ. „КОД БИЈЕЛОГ ВУКА“.

У сриједи унутрашњег града, према грчкој цркви, на сто корака
од Стеванова трга, од главне царинарнице, паробродске станице и
поште.

70 лијепих камара, од 1 франка и 50 сант. дневно и 24 франка
мјесечно. Потпуно издржање 80 франка. Права бечка кухиња. Домаћи
говори француски, руски, српски, бугарски, енглески и
италијански. Послуга бесплатна. Потписани моли путнике, да к
њему долазе.

Антоније Суц.

гостионачар и ресторатер.

(5—10)

!!! АКО ХОЋЕТЕ !!!

добро и јефтино назарити, на-
учите брзо за мушке:

Једно цијело одијело од стофе, фино,
нов начин (капут, прелук и гаће) добро
рађено, прије за фиор. 18 —, сад за
фр. 10 —.

Исто одијело, прве врсте, прије фиор.
22. —, сад фр. 14. —.

Исто одијело, особите врсте, прије
фиор. 30. —, сад фр. 18. —.

За дјетиће од 8—16 година.

Цијело одијело од стофе, фино, ода-
брац кроја (капут, прелук и гаће) прије
фр. 5. —, сад фиор. 8. —.

Исто одијело, прве врсте, прије фиор.
22. —, сад фр. 12. —.

За дјецу од 2—10 год.

Цијело одијело, најфиније опреме,
прије фиор. 7.50., сад фиор. 3.80.

Исто одијело, прве врсте, прије фр.
12. —, сад фр. 5.50

Исто одијело, особите врсте, прије
фр. 18. —, сад фр. 8. —.

При наруџбинама молимо да се мотри
на ово:

При одијелима за одрасле молимо
назначити тачно у сантиметрима ширину
груди и дужину крока, а за дјети-
ће и дјецу доба живота. Шаће се
одмах тек се пошље новац, или на исплату
на пошти (ривалсу).

Особита напомена: Сва поменута
роби најбоље је врсте и продаје се
по ту нечувено малу цијену са-
мо зади превелике стоварене
отовине.

KLEIN'S

internationales Waaren-Exporthaus

Wien, I., Kohlmessergasse 7.

Што се не би свидјело куп-
цу, измијениће се другим, или
ће се врати новац.

(17—25)

!!! СВАКО !!!

!! УПРЕДИ 100 НА 100 !!

АКО НАРУЧИ ОВЕ СТВАРИ:

Цијеле гаће (чакшире) од стофе,
инглеске, (сваке мјере), прије фр. 4. —,
сад фр. 1.55.

Цијеле гаће од стофе (сваке мје-
ре) прве врсте, прије фр. 4.80, сад фр. 1.95.

Цијеле гаће од стофе (сваке мј.)
особите врсте, прије фр. 6. —, сад фр. 2.80.

Дјечија одијела за праће, од
2—10 год., праве боје по фиор. 1.30, 1.50,
1.80 до 2.20.

Гаће за праће, пртене, за радије
сваког посла од 90 новч. до фр. 1.80.

Дјечија хаљиница, одабран при-
бор, фино до 6 год., прије фр. 2, сад 90 н.

Дјечија хаљиница, одабран при-
бор, од најфинија крета, до 6 година,
прије фр. 3. —, сад фр. 1.10.

Женске кошуље везене, од по-
става обично, прије фр. 1.50, сад 80 н.

Женске кошуље везене, од фино
поставе, прије фр. 2.20, сад фр. 1.10.

Женске кошуље од шифона, вр-
ло фино везене, прије фр. 2.10, сад фр. 1.20.

Радничке кошуље, најтеже вр-
сте у све боје по 80 новч., 90 новч., фр.
1. —, фр. 1.10.

Стофа за цјелокупно про-
џетје или џетје одијело у све
боје за највишег човека фр. 4. —.

Одабран клубук, најновија чина
фр. 1.50.

Ко буде наручио клубука, да изволи
назначити обим главе, за гаће ширину
крока (дужина ноге изнутра) у сантиметр,
за дјецу доба живота. Вриједи заиста да
сваки покупа наручити што, да се увјери
о напредној јефтини и ваљаности робе.
Шаће се одмах тек се пошље новац или
на исплату на пошти. Молимо да се добро
мотри на адресу:

KLEIN'S

Internationales Export-Waarenhaus

Wien, I., Kohlmessergasse 7.

Што се не би свидјело куп-
цу, измијениће се другим, или
ће се врати новац.

(17—25)

У књ. црног. државној штампарији.